

NÉPI EGYSÉG

POLITIKAI NAPILAP

főszerkesztő:

Kurkó Gyárfás

Bejegyeztve a brassói törvény-

széken G. II. 1768/1944 szám alatt

Ingedylozta: -enzura Militară

a Pressel sub No 1437, 7. N. 1944

A LEGNAGYOBB MŰVÉS

Mitapi lapszámunkban közöltük László Gyula egyetemi tanár cikkét, a Magyar Népi Szövetség marosvásárhelyi tanácskozásai kapcsán megnyitották a művészeti kiállításról. A cikkből kisugárzó értékelés sejteti, hogy a tárlat magas igényekkel készült és méltó módon illeszkedett bele a megbeszélések ünnepi hangulatába.

Megnyugtató az a tudás, hogy az új életre ébredett széles néprétegek politikai és társadalmi akaratát képviselő vezetők ennyi figyelemmel fordulnak a magyar művész felé. Ezek új emberek és nemcsak népgyűléseken, nemcsak újságok hasábjain, nemcsak kegyesítő kiállításokon hangsúlyozzák nagylelkűségüket festők, szobrászok és rajzolók iránt, mint régen történt, hanem alkalmat, keretet, lehetőséget is adnak nekik, hogy munkáikat és tehetségüket pompás rendezésben és ünnepi körülmények között lezajló tárlatokon is bemutassák.

A tárlatot mi nem értékeljük, megtette már tegnapi cikkünk. És ha most mégis megemlékezünk Benczédi Sándor két hatalmas szobráról, ezt csak a jelkép kedvéért tesszük. Mert ezek a szobrok két szemléltető művet ábrázolnak, az egyiket, amint roppant ásjára támaszkodva szembe tekint a nézővel, a másikat, amint acsargó kutyáját fékezi éppen.

A művész mindkét szobrában egy másik hatalmas művészt jelenített meg. Ezt a másik művészt villantotta elének szinte tapintható valósággal az intézőbizottság ülésén Háromszék megye kiküldöttje, amikor azt mondta, hogy beszédjeinkben, méltóságainkban, örvendezésünkben ne feledkezzünk meg soha arról a másik művészről, aki azért a legnagyobb, mert fekete földből fehér kenyeret teremt!

Ennek a legnagyobb művésznek képviselői ott ültek a marosvásárhelyi városháza gyönyörű nagytermében és komolyan hallgatták a róluk mondott szavakat. De ott ültek mellettük a magyar munkások és a magyar értelmiségiek is és mindannyiuk lelkében megfogamzott az írás. Gondoljunk a legnagyobb művészre, aki fekete földből fehér kenyeret teremt!

Vannak szerencsés megfogalmazások, költői képek, ragyogó hasonlatok, amelyek egyszerre beleegyeznek magukat a hallgató, vagy az olvasó agyába. Ez a kép is ilyen. Nemcsak hogy szerencsésen kereshet szavakká egy gondolatot, hanem egyben ki is fejezi azokat az eszméket, amelyek a marosvásárhelyi tanácskozások mélyén lap-pangtak.

A beszámoló és viták, beszédek és eszmecserék szinte szakadatlan sorozatban vetették fel az egyszerű, masszozt ügy, de lényegében mindig azonosan megnyitkozó gondolatot. Luka László műlyről feltört, vas-súlyosságú szavakkal emlékeztetett arra, hogy a Magyar Népi Szövetség a Madosz hagyományait örzi és forduljon arcal a széles néprétegek s különösen a romániai magyarság tömbjéit képező földművelés felé. Balogh Edgár közművelődési beszámolójában mindig visszatért az a gondolat, hogy számunkra elsősorban a szakoktatás kérdése a fontos, mert népünk legnagyobb tömegeinek éppen erre a képzettségre van szükségük. Szenkovics Sándor a nemzeti jogokért való küzdelem erejét és főtáplálóját az öntudatos munkásságban jelölte meg. Nagy István a falu helyzetének javítását követelte orvosok és tanítók segítségével. De ha Csörgő Lajos dr. a Bolyai Tudományegyetem helyzetét ismertette, vagy Bánya László sajtóbeszámolót tartott, akkor is az a hatalmas arc rajzolódott fel elménkben, a melyet a szobrász fálba faragott s amelyet a szónok a legnagyobb művészek nevezett.

November 28-ra összehívták a Magyar Népi Szövetség központi végrehajtóbizottságát

Kurkó Gyárfás országos elnök Brassóban

(Brassó) Tegnapelőtt megjelent lapszámunkban közöltük, hogy a Magyar Népi Szövetség országos intézőbizottsága marosvásárhelyi tanácskozásainak anyagát e hó 24-én Gyergyószentmiklóson maga Kurkó Gyárfás fogja ismertetni népgyűlés keretében.

Gyergyószentmiklós felé való útjában az országos elnök ma rövid tartózkodásra Brassóba érkezett, és részt vett a MNSZ és a Népi Egyég vezetői előzős sajtóértekezletén. Innét a délelőtti folyamán gépkocsival Sepsiszent-

györgyre ment, ahol sietősen részt vett a Magyar Népi Szövetség ülésén. Sepsiszentgyörgyről az országos elnök Csik fele felváltotta útját.

Dr. Csákány Béla, a központi végrehajtóbizottság tagja, aki november 24-én Kézdivásárhelyen, míg november 25-én Sepsiszentgyörgyön vett részt a Magyar Népi Szövetség helyi szervezetének népgyűlésén Gyergyócsanak Prassón utazott keresztül Dr. Takács Lajos, a központi intézőbizottság tagja, aki a MNSZ helyi szervezetének népgyűlésén fog részt venni.

Amint értesülünk, a MNSZ központi végrehajtóbizottsága szerdán, november 28-án kezdi meg Kolozsvárról háromnapos ülését, amelyre a végrehajtóbizottsági tagok már meg is kapták a meghívót. A háromnapos tanácskozásokról tárgya az országos intézőbizottság legutóbbi marosvásárhelyi értekezletének anyaga lesz. Az anyag feldolgozása után a Magyar Népi Szövetség végrehajtóbizottságának küldöttsége valószínűleg értekezést keres a kormánnyal a tanácskozáson felmerült kérdések előterjesztése végett.

Halálra ítélték Imrédy Bélát

Folyik a német főbűnösök felelősségre-vonása

(Budapest) Közel egy hétig tartó igazmas tárgyalás után a budapesti Néptörvényszék pénteken délelőtti 10 órakor hirdetett ítéletet Imrédy Béla, Magyarország háborús főbűnösének, az országát romba döntő egykori miniszterelnök bűnperében. A Néptörvényszék bírósága találta Imrédyt a magyar nemzet ellen elkövetett bűncselekményekben és ennek megfelelően közteli általi halálra ítélté a magyarországi fasizmus leg súlyosabb felelősséggel tartozó politikai vezetőjét.

Indokolásában az ítélet részletesen kifejti azt a gyászos szerepet, amelyet ez a nagyratörő és ravasz politikus a magyar közvélemény megtévesztésében és a tengerhatalmak felé való irányításában játszott. Ugyanakkor rámutat arra, hogy

Imrédy a legmagasabb méltóságok viselése révén milyen döntő mértékben járult hozzá Magyarország háborúba való sodrásába, aminek révén országát és népét történelme legnagyobb szerencsétlenségébe döntötte. Ámulásai révén Imrédy egyre magasabb állásokat töltött be, míg végül sorozatos aljasságaival megásta saját sírját.

Szerencsétlenségét zúdított országára és népére, de Magyarország és a magyar nép megtárlja majd újra a felemelkedést útját s átkos emlékként gondolkod majd arra a lelkiismeretlen államfőre, akinek tengeri szenvedését és mélytelen véré anyagi áldozatokat köszönheti.

(Berlin) Nürnbergben folyik a német háborús főbűnösök felelősségre vonása. A

pénteki tárgyaláson Keitel védője arra hivatkozott, hogy védenice csak „névleges” tagja a náci kormánynak.

Az ülésen egyébként elhatározták, hogy a szombati napra felfüggesztik a tárgyalást, hogy a védők áttanulmányozhassák az okmányokat.

Mint érdekességet említjük meg, hogy a tárgyalás harmadik napján Albrecht Ralph az emberiség elleni összeesküvés vádpontjának kifejtése során egy másfél méter hosszú és két méter magas vásznat mutatott be a bíróságnak, amelyen a legapróbb részletességig felrajzolták „a nemzeti szocializmus családfáját”. A gula tetején nagy betűkkel Hitler neve áll. Ezzel a képpel a vádló azt bizonyította, hogy a jelenlegi vádlottak a pártisztereket legfőbb személyiségeit képviselték.

Etheridge amerikai kiküldött tájékoztatói eszmecseréi

(Bukarest.) Etheridge amerikai újságíró Byrnesnek, az Egyesült Államok külügyminiszterének délkelet-európai rendkívüli kiküldöttje, folytatja tájékoztató jellegű eszmecseréit, amelyeknek legfőbb célja, hogy behatóan megismerje a romániai politikai helyzetet.

Etheridge csütörtökön már délelőtti fél 10 órakor megkezdte látogatásait. Először Vasiliu-Răscanu tábornok hadügyminiszterrel találkozott, majd fél 11 órakor Voitec Stefan közoktatásiügyi miniszterrel folytatott eszmecserét. Fél 12 órakor a Patrăscanu Lucrău igazságügyminiszterrel való megbeszélésre került a sor. Egy órával később Lerougetel romániai angol politikai megbízottal volt együtt.

Délután 4 órakor Etheridge Pauker Annával, a Kommunista Párt titkárnőjével találkozott, míg 7 órakor a Szakszervezeti Tanács küldöttségével folytatott eszmecserét. A küldöttséget Apostol Gheorghe, a Szakszervezeti Tanács elnöke vezette.

Pénteken reggel — mint a Rador távirati iroda jelenti — az amerikai megbízott már 9 órakor elhagyta szállóját és az Amerikai Kirendeltséghez ment. Innen háromnegyed 10 órakor Schuylernek, az

Amerikai Katonai Kirendeltség vezetőjének lakására távozott.

E látogatás után Etheridge Titărescu Gheorghe külügyminisztert és helyettes miniszterelnököt magánlakásán kereste fel, ahol villásreggeli látta vendégül. A villásreggeli részvételét még: Groza Péter dr. miniszterelnök, Patrăscanu Lucrău igazságügyminiszter, Gheorghiu-Dej közigazgatásiügyi miniszter, Grozescu Teohari beügyminiszter, Voitec Stefan közoktatásiügyi miniszter, Ghelmegeanu Mihail a román fegyverszállítási bizottság elnöke, Beian Petre ipari és kereskedelemügyi miniszter, Răducanu Lo har mu kátiyi miniszter, valamint a Román több más tagja is.

A villásreggeli után Etheridge folytatta munkálatait.

Az időbeosztás szerint délután 6 órakor az amerikai újságíró a Küldött Újságírók Egyesületének titkártól rendezett fogadáson vett részt. Este 10 óra után az amerikai sajtótudósítók vendégeként a Capșa vendégházban vacsoráltak.

Szombaton az Újságírók Szálova vezette az Athenae Palace vendéglőben villásreggeli ad amerikai kártársuk titkárt.

Ebben van a mi erőnk és biztonságunk. A politikai tanácskozások alkalmával rendezett írói est, művészi hangverseny, vagy új szobrok és új festmények tárlata immár nem henyé habzás a társadalom fejeletén, nem csillogó vizpára, amelyet elfújnak a valóság szelei. Művészeink, íróink, zenészeink és politikusaink nem lebegnek immár társatalanul és hidegen, emberi szem számára elérhetetlen magassá-

gu felhőkarikviraiban, hanem gondolkodnak, törekvésükben és cselekedésükben együtthaladnak azokkal, akik hatalmas földmelyi erejükkel világot tudnak dönteni és világokat tudnak építeni.

Ez a mi erőnk. A tömegek ereje, amelyet a szellem üzemanyaga fűt és a szellem ereje, amely a tömegek lendületével halad a szabadság új világa felé.

SZEMLÉR FERENC

A munkásosztály helyzetét meg kell javítani!

(Bukarest) A Munkásegységfront Központi Bizottsága megvizsgálta a gazdasági helyzetét, amely a gazdasági törvényeknek egyoldalú (csak a dolgozók részéről betartott) alkalmazása révén állt elő és elhatározta a kérdés újra történő megvizsgálását, amely a munkásosztály helyzetének javítását célozza.

Az alapvető intézkedések alkalmazásával melyek az egész ország gazdasági életének új elveit szabályozták, a Munkásegységfront Központi Bizottsága helyesen találja az Általános Munkásövetség keretében iparáganként szervezett együttes szerződéses kötéseinek tényét, amely az alkalmazottak helyzetének javulását eredményezi.

Az iparáganként kötött együttes szerződések és esetleges árkiigazítások ezáltal kizárólag az alkalmazottak javát szolgálják.

A fentiek alapján a Munkásegységfront Központi Bizottsága felhívja a kommunista és szociáldemokrata munkásokat, hogy teljes erejükkel támogassák a Szakszervezeti Szövetégeket az iparáganként megkötendő együttes szerződések iránti munkálataiban.

A közleményt a Kommunista Párt részéről Georgescu Teohari, míg a Szociáldemokrata Párt részéről Levin M. írta alá.

HIRES

NÉPI EGYSÉG

Szerkesztőség: Str. Arzintarilor (Otvos-n.) 16, Tel. 17-53
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsa-n.) 2, Tel. 23-69

Kiadóhivatali órák d. e. 7-től d. u. 3-ig.

Flóizetési díj postai kézbesítéssel egy hónapra 1000 lei

Naptár

Vasárnap, 1915. november 25. A nap 7 óra 19 perccel kel és 4 óra 15 perccel nyugszik. — Kat.: Katalin vt. — Prot.: Katalin. — Ort.: Ecaterina. — Zaidó: 5703 év, kisleve 20.

Hétfő, 1915. nov. 26. A nap 7 óra 21 perccel kel és 4 óra 14 perccel nyugszik. — Kat.: Berch Ján, hv. — Prot.: Milos. — Ort.: Alimpo. — Zaidó: 5706 év, kisleve 21.

Brassói mozgóképek műsora

Aro: Urilány szobát keres (magyar film). — Astra: S. O. S. Sülyedünk! — Capitol: Fedora. — Corso: A texasi lovas. — Lumina: A 13. számú társ. — Redut: A fájdalom útja. — Scala (CFR): Néma kolostor (magyar film).

Szolgálatos gyógyszerárak Brassóban

Szombaton: Domnariu, Szabadságtér 13.

Vasárnap, Tulliu, Szabadságtér 1.

Hétfőn: „A csillaghoz” Cutaanu, Hosszú utca 1.

— **Vallásos-estély.** November 25-én délután 4 órakor a brassói református templomban vallásos estély lesz. Az előadást Polák István tartja az ifjúsági nagyhét befejezőjéül. A művészi énekszámot Togánél Edda és Hübner Magda, Bóér Sándorné orgonakísérettel, a zeneszámot: Dutkay Pongrácz, Dutkay Elemér és Fischer Ferenc zeneművészek adják elő. Szavai: Czellecz Jenő. Mindenkit szeretettel meghív a jótékony célú ünnepélyre a Református Egyház és Nőszövetség nevében: Duka Irén, Lusztig Miklósné, Machold Ferenczné, Szécsi Sándorné.

— **Dr. Szabó Juci,** a legjobb 3 telvonásos vigjáték körül színe dec. 9-én az Astrában, a Törökvs előadásában.

— **A kézdívasárhelyi Hitelszövetkezet** alakult közgyűlése. A Kézdívasárhelyi Hitelszövetkezet mintegy másfél éves szünet után újból megkezdte tevékenységét. A december 2-án délután 2 órai kezdettel összehívott közgyűlésén új vezetőséget választ. A kilenc pontból álló napirenden az 1914 évi üzlet eredmény tárgyalása és az 1915. évi mérleg megállapítása és a tiszta jövedelemből való rendelkezés után az igazgatóság 9 és a felügyelőbizottság 3 tagját választák meg. Egyben megállapítják a szövetkezet által igénybevehető hitel végső határát. A tagok száma 1914 végén 249 volt 380 üzletre.

* **Orvosi hír.** Dr. Révész Béla főorvos, idegspecialista újra megnyitotta rendelőjét Nagyszébenben, str. Avram Iancu 20 szám alatt. Rendel. d. e. 11—1 óra között.

* **Nagyszébenben hirdetések** lapunk részére felvesz a „România Viitoare” kiadóhivatala, str. Regina Maria 25 és str. Avram Iancu 5.

* **Videki újságírók** novemberben küldött újságok kimutatását a november 30-ai keleti újságok csomagjában küldjük. Az annak alapján készített elszámolást postán, a nekünk járó pénz postautalványon, az eladatlannal maradt újságokat postacsomagban kérjük következő címre azonnal beküldeni: Népi Egység, Braşov, P. Gh. Enescu 2.

Háromszék megyei árusítókink változtatlanul Zeke Lászlónak fizetnek Sepsiszentgyörgyön, Marhavásártér 10.

* **Sírköszvény.** Néhai Söle Izidor fogász sírköszvénye vasárnap, november 25-én délelőtt 11 órakor lesz a brassói ortodox izraelita temetőben, emelyle ezután hívjuk meg rokonainkat, jó barátainkat és ismerőseinket.

Háromszék vármegye megyefőnöksége.

Vármegyei Műszaki Hivatal.

Szám: 21.999/1915.

Felhívás.

Ennekel az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy az Usón és Lisznyó község közötti törvényhatósági úton levő Feketeügy hídon a közlekedés leállt, mivel a híd teljesen rossz állapotban van.

Közeledés Szentivánfalva, Kókös, Prázmár és Keresztvár vagy Nagyborosnyó-Egerpatak-Lisznyó felől lehetősége.

Sepsiszentgyörgy, 1915. november hó 8-án.

Megyei főnök: Műszaki hivatal főnöke: János. Pozsonyi Gyula.

Megválasztották a Román Magyar Társaság új intézőbizottságát

A budapesti Román Magyar Társaság nevében Balázs Béla jelent meg a közgyűlésen — A Társaság elnöke Enescu George lett — Nagyszabású Ady-ünnepély Bukarestben

(Bukarest) E hét keddjén a fővárosba érkezett Balázs Béla, a kitűnő magyar író, hogy résztvegyen a Román-Magyar Társaság rendkívüli közgyűlésén. Amint ismeretes, Balázs Béla hosszú ideje állt száműzetésben és Moszkvából csupán Magyarországra felszabadulása után tért haza, hogy elfoglalja helyét a magyar irodalmi életben. Balázs Béla jelenleg Budapesten már régebben megalakult és működő Magyar-Román Társaság főtákará hivatalát is betölti ilyen minőségben vett részt a közgyűlésen.

A Román-Magyar társaságnak az Elisabeta-körút 25 szám alatt levő székhelyén megtartott közgyűlésen a neves magyar-

országi vendégen kívül résztvettek a román szellemi élet legkiválóbb képviselői. A megjelentek között ott láttuk Enescu Gheorghet, a világhírű hegedűst, Sadoveanu Mihailt, a neves regényíró, Savulescu Trajan tanárt, Steriadi Alexandrut, Eftimiu Victort, a költőt és regényíró, Philippide Alexandrut, a jónévű költőt, Parhon tanárt, Coceat, a színházak vezérfelügyelőjét, Socor Mateit.

Galaction Gala, a Társaság eddigi ideiglenes vezetőségének elnöke nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést s meleg szavakkal üdvözölte Balázs Bét, mint a román és magyar nép között kifejlődő barátság egyik újabb követét.

A napirend során a rendkívüli köz-

gyűlés megválasztotta a harminc tagból álló intézőbizottságot, melynek elnöke Enescu Gheorghet, alelnöke Constantinescu Mitita tanár és Gusti Dimitrie, a neves társadalomtudós, főtákará pedig Suciu Camil, a nemzetiségi alminisztérium osztályigazgatója lett.

Itt írjuk meg, hogy a budapesti Új Szó értesítése szerint a Román-Magyar Társaság nagyszabású Ady-ünnep megrendezését tervezi Bukarestben, amelyen a legjelesebb román írók és költői személyiségek mellett Zilahy Lajos, Illyés Gyula, Darvas József, Ortuay Gyula, Kodály Zoltán, Szent-Györgyi Albert és Farkas Ferenc vennének részt.

A hathetes malac párja 95.000 lej, egy 40 kilogrammos sertésért már 200.000 lejt kérnek

Hová szaladnak a kézdívasárhelyi piaci árak?

(Kézdívasárhely) Nem végzünk hiábavaló munkát, ha egy-egy hetivásár alkalmával végigmegyünk a piacon és jegyezzük az árakat. A kézdívasárhelyi piac sok meglepetést tartogat azok számára is, akik hivatalos minőségben foglalkoznak a sertések áraként. Az utóbbi hetivásárkor a számhásonlító ellenőrről tettünk sétát az élelmiszerek piaci birodalmában.

Egyik részén a piacnak gágogást és kotkodácsolást hallunk. Első utunk tehát ide vezet és érdeklődünk az árak iránt. A libáért — sulya lehet három és fél kilo — 14 ezer lejt kérnek, a ruca bizony gyenge állapotban van: 7 ezer lej. A tyúkot megemeljük. Lehetne nehezebb is. Ára 4 ezer lej. A pulyka büszkén kándik ki a kosárból és kínálgatja magát a megvételre. Senki sem akad azonban, aki kifizesse érte 14 ezer lejt. Akad még háziyul is a piacon. Párjáért 5000 lejt kér az öreg asszony. Tartani kell azonban még sokáig, hogy kiadós husa legyen.

A zöldség-szeren a következő árak hullámlanak:

Káposzta kilogrammja 500 lej. A hagyma kilogrammját 600 lejt mérlik, a szép, fehér hagyma koszoruját azonban már 3500 lejtért adják. Nem lehet sulyban 3—4 kilónál több.

A zöldség kilója 600 lej, a lencse litre

300 lej, a paszuly litre 450 lej. A tormiért nem tudja a tulajdonosa, hogy mit kérjen. A szomszédja mondja az árat.

— A kilója megér 150 lejt — mondja magyarázólag. Szegény, hét gyermekes asszony. Szüksége van a pénzre.

Tovább megyünk. A mézespogácsa asztala előtt állunk meg, 500 lej a kerék pogácsák ára.

Egyik kóboros szekér előtt fekete szőrt árulnak. Kilója 1000 lej. A körte kilója 1000 lej, az almáé 600 lej.

Érdeklődünk a cserépedényeknél is. Egy 15 literes fekete cserépfazékért 6000 lejt kér a fazekas. Ezeknek a fazekaknak sok vevője akad. Jön a tél és kitűnő a töltött káposzta eltartására. Az égetett cseréplabas már drágább. Egy két literes ára 2000 lej. Feltűnő, hogy idegen fazekasokat látunk a piacon. A hajdan virágzó kézdívasárhelyi fazekas-ipar lea-konyulában van. Már csak egy képviselője van ennek az iparnak a városban.

A baromvásártér is mozgalmas, változatos és az árakban szintén hullámozó. A hat hetes malac párjáért 95.000 lejt kérnek, egy 40 kilogrammos sertés pedig 200 ezer lej. Egy fejős tehén — körülbelül 600 kilós — 950.000 lej. Alkuszunk is rá, de hogy lett-e belőle vásár, azt már nem vártuk meg.

Aranyérmeket bocsátanak ki

(Bukarest, Rador) Az „Universul” című lap a következőket közli: Minisztériumi határozat értelmében rövidesen újabb 1 millió darab aranyérmét bocsátanak ki. Az aranyérmék árfolyamát a pénzügyminisztérium a Nemzeti Bankkal egyetértésben szabja meg.

Magas termelési jutalmat kapnak az olajmagvak termesztői

(Brassó) A Hivatalos Lap november 19-én megjelent 265—1945 száma köli az aranyérmék bocsátásáról szóló rendeletét, amelyben a földművelésügyi minisztérium javaslata alapján magas összegű jutalmakat biztosít az olajmagvak termesztői számára. Ezek a következők: Nagyszemű repce 1 millió 250.000 lej, barna repce 1 millió 020.000 lej, vadrepce 630.000 lej, lenmag 1.560.000 lej, kendermag 1.250.000 lej, tökmag 1.410.000 lej, szója mag 1.000.000 lej, ricinus mag hantolva 1.200.000 lej, hantolatlan 940.000 lej, dohánymag 1 millió 410.000 lej. Fenti összegek 10 tonna vasúti kocsiaranyonként értendők.

Ugyanez a rendelet előírja, hogy az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz mindenkinél be kell jelentenie a kereskedelemre, vagy ipari feldolgozásra szánt olajmagkészleteket, azokat is, amelyeknek a szállítása éppen folyamatban van. Kivételt képeznek a termelők saját termésű készletei.

A november 8-iki zavargásokban résztvevő tanulók kislejtjezése

(Bukarest, Rador) Pénteken délelőtt a fővárosi hadbírószágon megkezdődött a november 8-iki rendzavarások során őrizzetbe vett iskolai növendékek kislejtjezése. Előreláthatólag a kislejtés alkalmával több tanuló szabadlábra helyeznek.

Ugyancsak pénteken kezdődött meg a november 8-ikán letartóztatott katonák ügyének kivizsgálása is.

Adományok a hadifoglyoknak

A Magyar Népi Szövetség székházába a hadifoglyok felszólítására a következő újabb adományok érkeztek: Alsócer-náton (Háromszék vm.) 31.270 lej, és élelem, Bodola közszegély-élelmiszer, Szt. Györgyi Dezső, Csicsó Hamari Mancsi, Bóér könyvkereskedés, Herkum József, Ferenc Béla, Elekcs Lajosné, Mitreacu Simon Mária, Vajna Boda Irén élelmiszer és pénzádományokat juttattak a hadifoglyoknak.

mitott 2 óra belül megkaphatják engedélyüket. Tartózkodási engedélyt kizárólag csak olyan személyek kaphatnak, akik Brassó város területén bírnak állandó lakóhellyel. A más helyen lakók csak az illetékes helyükön levő rendőrségtől, vagy csendőrségtől kaphatnak hasonló engedélyt.

— **El kell intézni az adófel-lebbeszéseket.** (Rador) A pénzügyminisztérium újlag felhívta a pénzügyigazgatóságok figyelmét a fellebbezések késedelmes elintézésére. Utasította őket, hogy az április 1 előtti beadott fellebbezéseket december 1-ig intézzék el, míg az ezután az időpont után beadottakat legkésőbb december hó folyamán.

Az angol alsóház külügyi vitája

A civilizáció képtelen egy újabb világháborút túlélni

(London) Csütörtökön kezdődött meg az alsóházban a külügyi vita. Az első felszólaló Attlee miniszterelnök volt, aki beszámolt az atombombával kapcsolatos washingtoni megbeszéléseiről, majd hangoztatta, hogy az elmúlt háború és egy esetleges jövő háború között óriási volna a különbség, mivel az atombomba és egyéb korszerű pusztító fegyverek következtében a civilizáció képtelen volna egy újabb világháborút túlélni. Eppen ezért a háborút ki kell küszöbölni, hogy ne lehessen többé a nemzetközi kérdések megoldásának eszköze. A továbbiak során hangoztatta, hogy az atombomba a pusztító eszközök terén ma a legfejlettebb, de lehetséges, hogy még ennél is borzalmasabb harci eszközt találunk fel.

Attlee beszéde után Eden volt külügyminiszter a konzervatív párt nevében azt a reményességét juttatta kifejezésre, hogy

Bevin külügyminiszter mindent el fog követni a megszakadt londoni külügyminiszteri értekezlet újrafelvételére. A Szovjet-szövetséget meg kell hívni, hogy Angliával és Egyesült Államokkal egyenlő félként vegyen részt az atombomba titkáinak megőrzésében. Hangsúlyozta, hogy csak szoros együttműködéssel lehet a gyanakvásokat kiküszöbölni és a béke épületeit tétő alá hozni.

A külügyi vita pénteki napján Bevin külügyminiszter beszélt. Kijelentette, hogy ha bármilyen hatalomnak bármelyes óhaj van, akár területi, akár más természetű, tartózkodás nélkül közölje ezt Angliával. Bármilyen történet is, Anglia nem fog barátságtalan lépést tenni egyetlen állammal szemben sem. Bevin ezután a Franciaországgal, Lengyelországgal és Görögországgal való kapcsolatokról beszélt.

— **Egészségügyi előadás.** A MNSZ brassói szervezeteinek bo'onyai csoportja hétfőn, november 23-án délután fél 7 órai kezdettel taggyűlést tart a szervezet bo'onyai székházában, amelynek keretében Papp Béla dr. tart egészségügyi előadást.

— **A Szentkeresztiszövetségi tagok figyelmébe.** A Szentkeresztiszövetség ezután közli tagjaival, hogy a november 25-re hirdetett gyűlést december 2-án, délután 3 órakor tartják meg. Vasárnap, november 25-én délután 4 órakor a ferences ifjúság a november 18-án megtartott előadást ismétli meg saját nagytermében.

— **Sikeresen fejeződtek be az ösztívetések.** (Bukarest, Rador). Az eddig beérkezett jelentések szerint az östívetési munkálatok sikeresen véget értek. Az utóbbi hetek kedvezőtlen időjárása ellenére hálá a földművesek erőfeszítésének, nemcsak az előíránnyozt területet sikerült bevetni, de ezen felül is hatalmas területeket műveltek meg.

— **A Bukarestbeutazók figyelmébe.** A brassói rendőrfőnökség közli: Mindazok, akik a fővárosban való tartózkodásra óhajtanak engedélyt nyerni, igazoló okmányokkal felszerelt kéréseiket nyújtják be a rendőrfőnökség 10. számú szobájába, ahol a kérés benyújtásától szá-

Luka László nyilatkozott az amerikai sajtónak

A „New York Times” bucaresti tudósítója nyilatkozatot kért Luka Lászlótól, a Nemzeti Demokrata Arcvonal főtárgyalójától. Az amerikai sajtóban megjelent nyilatkozat tartalma a következő:

1. Kérdés: Mi Észak-erdély és Magyarország között a jelenlegi határ helyzete? Megvonhat-e tekintetbe a terület vagy módosulni fog ez a békeszerződések révén? Ha a határt megvonták, milyen alapon történt ez?

1. Válasz: Magyarország és Románia között azt a határt állították vissza, amely a bécsi parancs előtt fennállt. A kormány és az egész román nép természetesen és észszerűen tekinti, hogy mintha a hitlerizmust, amely erőszakkal elszakította Erdélyt Romániától, megsemmisítették és miután a román hadsereg is részt vett a német és magyar megszállók legyőzéseért vívott harcban — Erdély újra visszatérjen az ország törzskéhez, mint ez előt is volt.

A bécsi döntés érvényességének akár részleges vita alá való bocsátása is, sem a magyar, sem pedig a román népnek nem volna érdeke, mert ez olyan baráti kapcsolat kifejlesztését és együttműködését ohajítja, amely ne vezessen Erdély miatt surlódásokhoz a két nép között.

2. Kérdés: Gyakran hangoztatják, hogy Erdélyben a rendőrség a magyarok kezében van. Igaz-e ez?

2. Válasz: Mivel a román kormány a román néppel egyenlő jogokat biztosít az együttes nemzetiségek számára, magától értetődő, hogy a román állami rend-

őrségben magyar nemzetiségű román állampolgárok is helyet kaptak. Semmiképpen sem tekinthető azonban ez magyar, hanem román rendőrségnek.

3. Kérdés: Milyen intézkedések történtek annak megővására, hogy a magyarok ne éljenek vissza a helyzettel a románokkal szemben ott, ahol ők (magyarok) vannak többségben és hogy a románok ott, ahol többségben vannak, ne éljenek vissza a helyzettel nemzetiségi tulajdonságok révén a magyarokat illetően?

3. Válasz: Ama tény folytán, hogy a fűzőzást és a többi demokratikus újításokat nemzetiségre való tekintet nélkül, egyenlő mértékben terjesztették ki az erdélyi lakosságra, valamint arról, hogy jogegyenlőséget biztosítottak az együttes nemzetiségeknek, magyar és román részről egyaránt megvetették minden nemzetiségi túlképés végleges felzárkózásának alapvető feltételeit. Néhány kisebb kihívást pedig — a magyar és a román reakciós elemek részéről — nem rendíri intézkedésekkel, hanem a demokratikus pártokba és szervezetekbe tömörült két nemzetiség együttes, tényleges hozzájárulásával számoltak fel. Ott ahol ilyen megnyilatkozások voltak, és a helyzetet ilyen értelemben tisztázták hasonló dolgok többé nem fordultak elő.

4. Kérdés: Nemrégiben Nagyváradon járt személyek mesélték nekem, hogy bizonyos Zseléry Imre, a politikai rendőrség vezetője a bucaresti központi kormány rendeletét nem akarja figyelembe venni és saját belátása szerint járt el. Megállja ez az állítás a helyét és ha igen,

milyen intézkedések történtek a helyzet kivizsgálására?

4. Válasz: Értesüléseim szerint Zeller Laós a nagyváradi állambiztonsági hivatal főnöke a központi hatóságok rendelkezéseit hajtja végre és az ország bármely pontján egyetlen rendőr sem maradna meg helyén, ha megszegné a kormányrendeletet.

5. Kérdés: Mi az igazság a „kolozsvári ösztözüések” tekintetében, amikor a csapatok Csehszlovákiából való visszatérése alkalmával rendezések történtek?

5. Válasz: A kolozsvári incidens a harctérről hazatérő román hadsereg fogadtatásán adódott elő. A munkások és Kolozsvár lakossága, nemzetiségre való tekintet nélkül, a román hadsereget virágokkal és nagy örömmel fogadta. Az ösztözüés nem a hadsereg fogadtatásakor történt, hanem miután az ez alkalommal rendezett felvonulás véget ért. A felvonuláson hazatérő magyar nemzetiségű munkásokat a Harghita egyetemi tanár által szervezett farszta és nemzetiparaszt-párti elemek fegyverlovásokkal támadták meg. A reakció: a nemzetiparaszt-pártiak és a vaspárdisták azt hitték, hogy a támadás révén a magyarok lemeszárkóztak tudják előidézni a harctérről hazatérő hadsereg seegitségével. Ki akarták próbálni, hogy milyen mértékben használhatták fel a hadsereget a kormány megdöntésére. Ezt a kihívást azonban kudarccal végződött, a hadsereg nem volt hajlandó részt venni a reakciók és a fasiszták kihívásaiban.

A szakszervezetek az adórendszer megváltoztatásáért

(Bucuresti.) Az Általános Munkásövezség központi bizottsága Apolló Gheorghe elnökelete alatt teljes ülést tartott, amelyen fenntartás nélkül elhatározta, hogy teljes erejével folytatja a harcot a fasiszta maradványok végső megsemmisítéséig a szilárd és tartós béke érdekében.

Az ülés részletesen foglalkozott a külsőben álló együttes szerződéses kérdésével, amelyről a dolgozó osztály anyagi helyzetére komoly javulást remélt.

Megállapították, hogy a jelenlegi adórendszer rendkívül súlyosan nehezíti a munkásságra és elhatározták, hogy megteszik a szükséges lépéseket az adóterhek igazságosabb elosztása érdekében.

Mit ír a magyar sajtó?

A pesti „Szabadság”-ban olvassuk: Röviddel ezelőtt Magyarokimle község svábait arról értesítették, hogy a faluba magyar telepesek érkeznek. A sváb földbirtokosok erre a hírre valóságos fegyveres zendülést készítettek elő az érkező telepesek ellen. Néhány nappal előbb ugyanezen az eset ismétlődött meg Mosonszentjánoson is, ahol a községbe irányított szigetközi magyar telepeseket a svábok — akik között nagy számmal akadott volt volksbundista — kapákkal és kaszákkal „felgyűrve” várták.

Szerte Moson megyében a sváb falvak lakossága hasonló magatartást tanult. A svábok elhanyagolják földjeik megművelését és már ezért is szükség van arra, hogy a magyar gazdák pótolhassák az elmulasztottakat. A svábok gyűlöldögálataival szemben a helyi hatóságoknak szigorú intézkedéseket kell végrehajtaniuk, hogy biztosítsák az őszi főmunkák zökkenésmentes lebonyolítását.

Hir, ugyancsak a „Szabadság”-ból: Cziko nagyváradi rendőrfelügyelő nyilatkozata szerint előtárgyak egy Guttmann Nánán néven bujkáló és ilyen névre szóló igazolvánnyal rendelkező német tisztet, aki Lilienthal német tábornok szárnysegédje volt. Megállapítottuk azt is, — jelentette ki ugyancsak Cziko rendőrfelügyelő —, hogy sok bujkáló német katonát, megmenekült ügészt, köztisztviselőt, köztisztviselőt te magát.

A „Szabad Nép” közli: A szovjet hadifogságból szabadonbocsátott törzs- és főosztály 79 főből álló csoportja a következő levelet intézte Rákosi Mátyáshoz:

A hajmáskéri tisztifogolytáborból október 30-án szabadonbocsátott 79 főből álló tényleges és tartalékos, Hajmáskéren összegyűjtött törzs- és főosztály nevében kérjük, fogadják halálunk és köszönetünk kifejezését.

Tudjuk, hogy Sztálin vezértábornagy nagylelkű elhatározása, a magyar hadifoglyoknak még a békekötés előtt történő szabadonbocsátása az Ön közbenjárásának köszönhető.

Mi, magyar tiszték, értelmiségiek, le számoltunk a multtal. Nem vagyunk reakciók. Hűséggel és odaadással akarjuk és fogjuk szolgálni az új, demokratikus Magyarországot. Eljen az új, szabad, független, demokratikus Magyarország!

A választott bizottság nevében a levelet a következők írták alá:

Bárdos Béla alezredes, Görgényi Imre ezredes, dr. Lőrincz Béla főhadnagy-orvos, dr. Krasznóczy Iván orvos-szádos, Münnich Aurél szűdos, Rusznayk Andor őrnagy, Végh Jenő tartalékos főhadnagy, Lovass Gyula ezredes és Szabó Zoltán őrnagy.

Elitelt háromszéki üzerek

(Sepsiszentgyörgy) A sepsiszentgyörgyi törvényszék 1945 október 19-én hozott 55 számú ítéletével Benyovszky Ferenc 65 éves kovászai kereskedőt üzérkedésért összesen 62.500 lej pénzbüntetésre ítélte.

Kiss János 52 éves zaláni kereskedőt üzérkedésért összesen 70.500 lej pénzbüntetésre és az uszoraáron forgalombahozott 45 kiló turó eladási árából befolyt 58.071 lej elkobzására ítélte a sepsiszentgyörgyi törvényszék 1945 október 17-én kelet 51. számú ítélete alapján. Az üzért Diószegi Géza sepsiszentgyörgyi, Daczó-utca 44 sz. alatti lakos jelentette fel.

Emlékek Ady Endre muzsájáról

Hogyan ismerkedtem meg Léda asszonnyal, aki haragosan és betegen élt kedvenc kutyái között

Gödöllő, a csendes királyi nyaralóhely, messzenyúló erdővel, őssz bujáló hársfajákkal, mint egy nyugalmas álom. A fák levelei között remegő napfényben, mintha a megállott idő játszott volna. Öreg nyugdíjasok, elaggott színeszek, írók városka volt ez. Aludtak itt az évek is. Az öregség néhány esztendeje időtlené nyúlt, a fájdalom tömpbb lett s kiméletes levegőjében jóindulatú nyugodn akasztotta meg a roncsozó betegségeket.

Az arnyas Erzsébet királyné-uton, fehér rácskerítéssel körülvett kertben, sűrű bokrok és magasranyu fenyők között rejtőzött az a ház, ahol Léda a tavaszt és nyarat töltötte. Nagyon szerette a gödöllői házat. Alig tavaszodott, már vígan túlkolt a nagy gépkocsi, jelezve Léda érkezését s a fák ágai már csupaszon zörögtek, amikor elszánta magát, hogy beköltözzék budapesti lakásába.

Tizenégy éves lehettem, hogy a szomszédságba költöztünk. De már ismertem Ady Endre verseit és ezeken keresztül Lédat, az Asszonyt. Mohó szomjával olvastam a verseket. Varázsu meg babonázott s önkéntesül felálltam benne a vágy, hogy közelebbről megismerjem Lédat, akihez a versek íródtak. Az érdekes szomszédság bódító örömmel töltött el. Naphosszat ültem a kertben és a jóindulatú, ritka leckerítésen keresztül a Diósy házat figyeltem. Esténként néztem az emeleten kigyulogó ablakot, Léda szobájának ablakát, lestem a csipkefüggöny mögött megjelenő árnyat. Néha kikönyökölt az ablakon és a hangtalan éjszakát figyelte, némán, sokszor órákig is.

Alakján messziről is látszott, hogy öregasszony. Nagyon kövér volt és neheren mozgott. Amikor először meglátam, csalódást éreztem. Elbizakodott fiatalsgomban azt hittem, hogy Léda csak örekké fiatalnak kellett volna maradnia. De figyeltem makacsul, kiartán, hogy megtaláljam benne Ady Lédiáját s az én Lédamat, akit a versekből képzeltem magamnak. Az ismerősöket sokszor kédegettem felőle. Azt mondták, veszekedő, hiszik. Fukar, kelemelen természetű öregasszony. Magam is hallhattam kedetes hangját, amint a sváb házmesterral vagy a személyzettel pörölt, hogy csak úgy viszhangzott tőle a ház.

De ha környezete nem is, az állatok

nagyon szerették. Reggel korán kiment a gazdasági udvarba, megnézte a tyúkólkát, rendben vannak-e. Maggal telt kosarat vett kezébe és széjjelhintette a szárnyasok között. Nagy szárnycsattogással előjöttek Léda galambai, sok-sok fehér és szürke galamb. Rászálltak kezére, karjára, a vállára s egy cseppet sem féltek tőle.

És a kutyái! Tizenegy hatalmas amerikai farkaskutyája volt. Veszdelmes, harapós dögök, leszedték az idegenek ruháját. Egyedül Léda tudott parancsolni nekik. Maga etette őket. Ha korbáccsal a kezében kiment közéjük, a nagy állatok szelíden törleszkedtek hozzá. A kertben három virágos kis ház emelkedett: Léda kutyáinak sírja.

Egyszer aztán teljesült a vágyam, megismerkedhettem Léda asszonnyal. Abonyi Gyula, a nyolcvanéves vak színész, a Nemzeti Színház örökös tagja vitt el

restem „nagy, zöld” szeműt: véresen erezett, rancos héju öregasszony-szemek néztek rám.

A vendégek tiszteltetére megmutatta a kutyáit. Kinyitották az ólak ajtaját s a kutyák felszaladtak a verandára. Kedvenc kutyája nemrég kölykeit. Odajöttek a kölykök is. Husz kutyát nyüzsgött a verandán. Vad, féktelen örömmel nyögva ugráltak Léda körül. Léda a nevelőn szólította őket, becélt hozzájuk. A gyöngédség, ahogyan megsimogatta az állatokat, megrendítő élményt ébresztett bennem. Esembejött a vers:

„Léda, éfizehsz:
E vén, hű kutya-szemektől
Sohasem menekühetsz.”

Azután többször mentünk meg Lédaékhoz. Szilmez és kétéhes übszelgetéseket hallgattam végig. És lassan nagy-nagy tisztelet ébredt bennem a ki-

A ma kiebrudaltjai

Homlokukon ábrája a jövőnek,
Sokszor ők maguk sem akarják
S mégis csak összevevődnek.

Ösök ők a Jelenben, valahányan
S majd valamikor lesznek élők
Ujfélé ember-fajtákban.

Nézik egymást gyűlölvé és szeretve,
Muszáj, hogy egymást megtalálják:
Rájuk van a jövő vetve.

Jönnék, élnek és talán meg se halnak:
Kiebrudaltjai a Mának
S apjai a diadalnak.

ADY ENDRE

hozta. Dobogott a szívem az ingamóltól, ahogy a vak Gyula bácsival karfogva elindultunk hozzájuk. Léda nagy örömmel fogadta Abonyit, aki rég jó barátjuk volt. Engem, suta kis csitilányt, afgyeltatott figyelemre. Kint ülünk a tág verandán, Léda, férje Diósy és Abonyi Gyula. Emlékeikről és közös ismerőseikről beszéltek. Ady Endre nevét nem ejtette ki senki. Mintha megállapodtak volna ebben. Tudták, hogyha ezt a nevet mondanák, fájdalmas sebet tépne fel az asszonyban.

Csendben figyeltem Léda arcát, a hangját és mozdulatait. Kövér, tértés arca volt, amit eltorzított a betegség, fehérre rizporozva, mint egy halott láva. Kes-

csit kesernyős, csak ritkán sziporkázó Léda iránt, aki csendesen viselte a „türellem bilincseit”...

Elmult már tíz éve, hogy Léda a Park szanatóriumnak ugyanabban a szobájában, ahol Ady Endre is, örökre lehunyt a szemét. Tíz éve mult, hogy kint fekszik a Kerepesi temetőben. A sírján hatalmas terméskő sulyosodik, mint életére is a Vers. Arany betűkkel vésvé:

„Hirdetni fogod szent, nagy jussát
A volt nőnek.
Hirdetni fogod: te akartad
S mindent, mi történt, te akartál
S hogy nálam is hatalmasabb vagy
S a Halálnál”.

Sipos Bella

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.